

Magyar Juhászat és Kecsketenyésztés

Olaszország juh- és kecske-
ágazatának változásai

A hazai juhszektor fő terméke az élő
vágójuh, a fő piaca pedig Olaszország.
Ezért az ezen a piacon történő változások
alapvetően befolyásolják a magyar ágazat
gazdasági helyzetét.

Szerkeszti
a szerkesztőbizottság
26. évfolyam
2017/10

A szerkesztőbizottság tagjai: **Bátor Árpád**, a Juh Terméktanács elnöke, **Dr. Jávor András**, egyetemi tanár, elnökségi tag, **Dr. Kukovics Sándor**, ügyvezető igazgató, Juh Terméktanács, **Dr. Békési Gyula**, **Dr. Mucsi Imre**, egyetemi tanár,
Szerkesztette: **Avar László**

Olaszország juh- és kecskeágazatának változásai

Az olasz kiskérődző-ágazat helyzete, az árak és a fogyasztói igények változásai egyaránt kiemelkedő jelentőségűek a szektor magyarországi megfelelőjének kibocsátására és gazdaságosságára nézve. Tekintettel arra, hogy az egy főtermékűvé (élő vágóállat) vált hazai juhágazat piacát 85%-ot meghaladó mértékben az olasz fogyasztók jelentik, az olasz piac rezdülései – és az olasz importőrök magyarországi felvásárlási árai – meghatározóak a vágóállat-előállító termelők tevékenységének ökonómiai helyzetére nézve.

Az olaszországi juh- és kecskehúspiac változásainak értékeléséhez kiváló lehetőséget adott az EU Juh- és Kecsehúspiaci Előrejelző Munkabizottságának (EU Forecast Group on Sheep Meat and Goat Meat) 2017. október 23-án tartott értekezletén bemutatott újszerű olasz piacelemzés, amelyet ISMEA olasz elemző intézet és az ITSTAT, a szintén olasz statisztikai intézet adatai alapján foglalt össze az olasz képviselő, és amelynek kivonatát az alábbiakban ismertetjük.

Az EU 28 tagországának juh- és kecskehúspiaci elemzését, valamint az egyes tagállamok juh- és kecskeágazatának adatait a következők számban mutatjuk be.

Az olasz kiskérődző szektor

Az olasz juhágazat termelési indexe (1. ábra) a 2014 2. negyedévi több mint 4%-os visszaesést követően enyhe hullámmal tovább folyamatosan csökkent 2017 1. félévének végéig, ami egyfajta gyengülő stabilitásnak is tekinthető.

A fenti termelésiindex-változást jól kiegészítik a fő költségelemek módosulásai, amelyek a 2. ábrán követhetők. Az utóbbi két évben (2016 és 2015) bekövetkezett változások értékelése szerint a termelési index ez idő alatt 1%-kal-, a takarmányárak 0,2%-kal, az energiaárak 11,4%-kal csökkentek, ugyanakkor a bérek 0,8%-kal emelkedtek. E költségelemek változásai akár javulást is hozhattak volna a termelési indexben, de mégis továbbra is lefele hajló tendenciát követ az értéke.

Állatlétszám és termelés

Az olasz mezőgazdaság 2016-os mérlege szerint a juh- és kecskeszektor csak kis szerepet játszik a teljes értékben.

A tehéntej 8,6%-kal részesedett az egészből. A marha-, a sertés- és a baromfihús együttesen 17,2%-ot, míg az egyéb állati termékek értéke 2,7%-ot tett ki. A juh- és kecsketej 1,2%-kal (értéke 503 millió €) részesedett a teljes mezőgazdasági termelési értékből,

míg a juhhús és a kecskehús részesedése 0,3% volt (összességében 170 millió €). Az egyéb mezőgazdasági termékek 70%-ot tettek ki a teljes értékből.

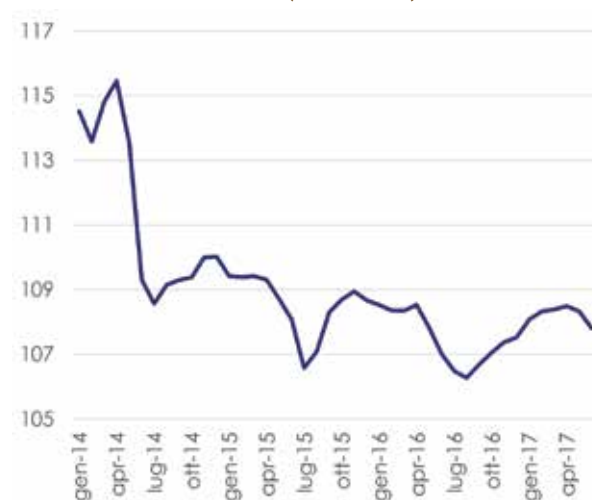
Az országban 60 328 juh- és 26 849 kecsketartó gazdaságot tartottak nyilván 2016-ban. Ezek legnagyobb hányada a középső országrészben és Szardínia szigetén működött.

Az összes juh létszáma 2012 és 2016 között 7,016 millióról 7,285 millió egyedre emelkedett. Ugyanezen idő alatt a kecskeállomány 0,892 millióról 1,026 millió egyedre nőtt. A 2017-es évre a juhlétszámban mintegy 50 ezer egyedes csökkenést, míg a kecskelétszámban 2–3 ezer egyedes emelkedést várnak.

A bruttó hazai termelés mintegy 2 ezer tonnával esett vissza 2015–2016 között (az utóbbi érték 18200 tonna), és 2017-re további 1%-os csökkenést prognosztizálnak. Az élőállat-import 700 tonnával lett kevesebb 2016-ban (14 700 tonna), mint 2015-ben volt, és 2017-re további mintegy 2%-os visszaeséssel számolnak. Az élőállat-export nem létezik az ország gyakorlatában.

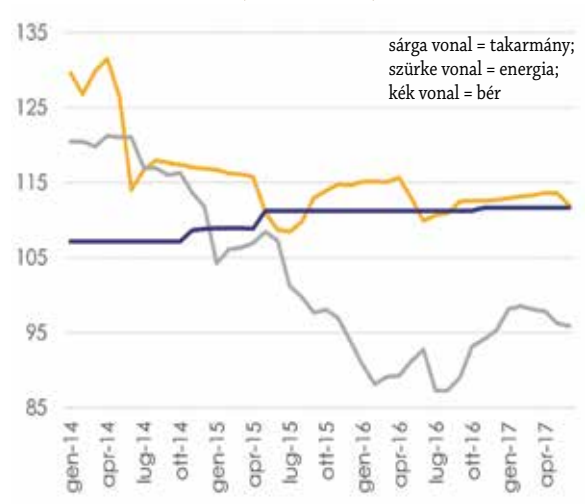
A nettó hústermelés 2500 tonnával esett vissza 2016-ban (32 900 tonna) a 2015-ös év adatához képest. Ebben a mutatóban további mintegy 2%-os csökkenéssel számolnak 2017-ben.

1. ábra: Az olasz juhszektor termelési indexének negyedévenkénti változása (2010=100%)

(Forrás: ISMEA, 2017)

2. ábra: A fő költségmegtározó elemek változásának trendjei (2010 = 100%)

(Forrás: ISMEA, 2017)

A juhúsimport 4600 tonnával emelkedett 2016-ban (29 600 tonna), ugyanakkor 2017-re mintegy 15%-kal esik vissza (25 000 tonna), ami az ellátás kissé hektikussá válását mutatja. A juhús (és a kecskehús) piacon elérhető mennyisége (62 500 tonna) 2016-ban mintegy 2000 tonnát emelkedett a 2015-ös adathoz képest, 2017-re azonban mintegy 8%-os visszaeséssel számolnak az első 8-9 hónap adatai (57 400 tonna) alapján. A folyamat a juhúsexportban is nyomon követhető: 2015-ben 3100 tonna, 2016-ban 2700 tonna, 2017-ben 2400 tonna volt.

Európai szinten az Egyesült Királyságot (36,6%), Spanyolországot (14,7%), Franciaországot (10,5%), Írországot (7,7%), Törökországot (7,6%), Görögországot (6,8%) és Olaszországot (4,0%) magába foglaló összes juhústermelésen belül az utóbbi ország részaránya volt a legkisebb 2016-ban.

A Görögországot (47,6%), Spanyolországot (22,4%), Franciaországot (14,7%), Törökországot (7,6%), Hollandiát (4,1%), és Olaszországot (3,7%) magába foglaló kecskehústermelésen belül az ország részaránya jelentősen elmaradt a többiétől 2016-ban.

A bárányár

Az országban alapvetően a könnyűbárányra van piac, függetlenül attól, hogy húsként jelentős mennyiségű nehézbarány is érkezik ide. Ezért e báránykategória árának alakulása meglehetősen fontos tényező az ottani termelők és beszállítók számára egyaránt.

A 3. ábrán bemutatottak szerint a 2017-es év érdekesen alakult az első csaknem 40 hét folyamán. A húsvéti szezon néhány hetében csaknem 50%-kal megugrott az ár az év elejei lassú csökkenést követően, majd a szezon elmúltával több, mint 220 €/100 kg (vágott-test-egyenértékben - vte) zuhanás következett be, amit néhány héten belül csaknem 100 €/100 kg emelkedés követett, és ami után az ár enyhe hullámmal, de a stabilhoz közeli állapotban „nyugodott meg”.

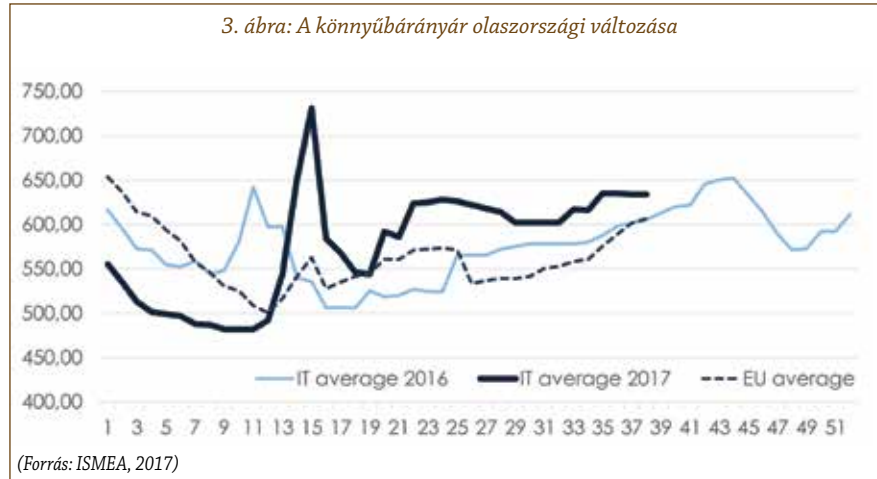
Ez a kiemelkedő árhullám és a visszazuhanás nem volt jellemző a 2016. évről. Ekkor a húsvéti szezon áremelkedése nem érte el a 100 €-s szintet, és a szezon utáni árzuhanás is „csak” 150€/100 kg vte volt. A húsvéti szezon kezdetéig a 2016-os ár jelentősen meghaladta a 2017-ben tapasztalt árat, de a szezon elmúltával a 2016-os ár jelentősen elmaradt a 2017-es szinttől. Érdekes módon a 2016-os és a 2017-es árszínvonal jelentős mértékben eltért az EU-átlagár lefutásától.

Az önellátottság és az import

Az ország juhús- és kecskehús-önellátottsága mindössze érzékelhető százalékos hullámzást mutatott az utóbbi években: 2013-ban 35%, 2014-ben 22%, 2015-ben 35%, 2016-ban 30%, és 2017-ben várhatóan 33% lesz.

akkor négy ország esetében érzékelhető visszaesés következett be: Spanyolország -14%, Franciaország -4%, Egyesült Királyság -19%, Új-Zéland -13%.

Az első félév adatai alapján az import mennyisége jelentősen csökken 2017-ben. A

E hullámmal ellentétben a juhús és a kecskehús kereskedelmi deficitje drasztikus visszaesést mutatott az utóbbi években: 2012-ben -93, 2013-ban -70, 2014-ben -60, 2015-ben -24 és 2016-ban -27 millió € értékért el.

Az ország élőjuh- és élőkecske-importja 7%-kal esett vissza a 2012 és 2016 közötti időszakban. Az elmúlt 2016-os évben az ország fő ellátói a következők voltak: Magyarország 42%, Románia 29%, Franciaország 15%, Spanyolország 5%, Bulgária 4%, egyéb országok 4%.

A beszállító országok ide irányuló exportjában jelentős változások következtek be 2012 és 2016 között. Mindössze két ország növelte exportját (Románia +74%; Bulgária +107%), ugyanakkor a többi ország esetében érzékelhető visszaesésre került sor: Magyarország -8%, Franciaország -29%, Spanyolország -53%, Lengyelország -59%, Szlovákia -42%, egyéb országok -59%.

Az ország juh- és kecskehúsimportja minimális mértékben emelkedett 2012 és 2015 között, majd ugrásszerűen nőtt 2016-ban, és várhatóan 2%-kal csökken 2017-ben. Az ország juh- és kecskehúsimportjából 2016-ban néhány meghatározó ország részesedett: Spanyolország 17, Franciaország 13, az Egyesült Királyság 12, Új-Zéland 8, Görögország 8, Románia 7, Írország 5, az összes többi beszállító 30%-kal.

A 2012 és 2016 között három ország növelte az ide irányuló exportját (Görögország 105%, Románia 500%, Írország 20%), ugyan-

fő beszállítók esetében az ide irányuló export beszállító országonként eltérő mértékben változik. A teljes import várhatóan 2%-os csökkenést szenved el. A fő beszállítók adatai a következőképpen alakulnak: Spanyolország 2.976.237 kg, -8%; Dánia 107.302 kg, -16%; Franciaország 1.682.444 kg, -17%; Egyesült Királyság 1.514.847 kg, -33%; Új-Zéland 1.521.057 kg, -18%; Görögország 598.729 kg, -34%; Románia 1.083.602 kg, +15%; Írország 1.037.140 kg, +72%.

A juh- és a kecskehúsfogyasztás

A belső fogyasztásban a juh- és kecskehús mennyisége 2500 tonnával emelkedett 2016-ban (59 800 tonna) 2015-höz képest, viszont 2017-ben várhatóan mintegy 8%-kal esik vissza (55 000 tonna). Az egy főre vetített fogyasztás 2016-ban ismét elérte az 1,0 kg-ot, de 2017-ben (0,9 kg/fő/év) várhatóan a 2015-ös szintre csúszik vissza (ami 9%-os zuhanást jelent).

A juh és kecskevágások száma és az előállított juh- és kecskehús mennyisége az előbbiekhöz hasonló tendenciát követ (1. táblázat).

2015-ben csaknem 9000 tonnás „ugrás” következett be az összes értékben, amit 2016-ban 2500 tonnás visszaesés követett. A változás a könnyű- és a nehézbarány, valamint a felnőtt juh értékét egyaránt érintette. A 2016-os év a kecskehús esetében is kiemelkedő eredményt jelentett, különösen a gidahús esetében, míg a felnőtt kecskék és bakok értéke folyamatosan emelkedett.

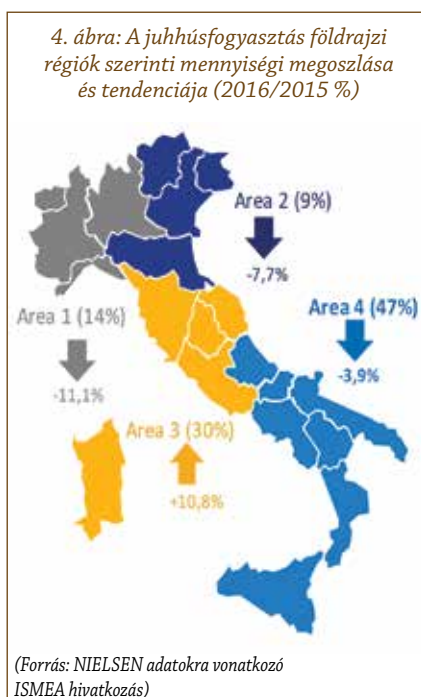
Tekintettel arra, hogy az országban jelentős a védjeggyel védett termékek (PDO, PGI, stb.) mennyisége, érdemes megjegyezni, hogy a táblázatban bemutatott mennyiségből 6039 tonna volt a védett termékek mennyisége 2015-ben, ami a 2014-es adathoz képest 1%-os emelkedést jelentett. A védjegyzett termékek értéke 2015-ben 41,5 millió €-t tett ki, ami mintegy 22%-os emelkedést jelent a 2014-es adathoz képest. A 2016-os adatok még nem állnak rendelkezésre ezen a területen.

A juh- és kecskehústermelésben 2016-höz képest mintegy 2%-os csökkenést prognosztizálnak 2017-re. Ez a csökkenés a családi fogyasztási adatokban az előrejelzések szerint mintegy 6%-ot ér el, ugyanezekre az évekre kalkulálva.

Ezzel együtt a juh- és kecskehús fogyasztás meglehetősen elmarad az egyéb mezőgazdasági termékek fogyasztásától. Mennyisége 2016-ban mindössze 2%-ot tett ki, szemben a sertéshús 21%-os, a marhahús 33%-os, a baromfi 34%-os, valamint az egyéb húsfélék 10%-os arányával.

A fogyasztás eloszlása

A juh- és kecskehús fogyasztás alapján négy régióra osztható fel az ország. Az északnyugati, Franciaországgal és Svájcjal határos régió a teljes fogyasztásból 14%-kal részesedik. Az itteni fogyasztás 2015–2016 között 11%-kal esett vissza. Az Ausztriával és Szlovéniával határos északkeleti régió a fogyasztás 9%-át

1. táblázat: Az olaszországi juh- és kecskehústermelés mennyisége vágott-test-egyenértékben			
Húsféleség, tonna	2014	2015	2016
Juh, amelyből	25 316	33 632	31 308
Könnyűbárány	14 746	18 721	18 618
Nehézbarány	2280	4430	3350
Felnőtt juh	8290	10 481	9340
Kecske, amelyből	1322	1808	1616
Gida	939	1356	993
Felnőtt kecske és bak	383	453	623
Juh és kecske összesen	26 637	35 440	32 924

(Forrás: ISMEA – ISTAT, 2017)

2. táblázat: A juh- és kecsketejtermelés és a sajtelőállítás változása Olaszországban			
Termék, ezer tonna	2014	2015	2016
Juhtej	372 526	397 510	424 840
Kecsketej	28 463	33 200	31 730
Juh- és kecsketej összesen	400 989	430 710	456 570
Juhsajt	62 640	65 520	72 580
Kecskesajt	4520	6230	6110
Juhsajt és kecskesajt összesen	67 160	71 750	78 690

(Forrás: ISMEA – ISTAT, 2017)

adja. Itt az elmúlt két évben mintegy 7,7%-os visszaesést tapasztaltak. A középső régió, amely Szardínia szigetét is magába foglalja, mintegy 30%-kal részesedik a fogyasztásból. Az utóbbi két évben (2015–2016) egyedül itt emelkedett a fogyasztás (10,8%). Az ország negyedik régiójának tekintett déli országrész (beleértve Sziciliát is) a teljes fogyasztásból 47%-al részesedik. Az utóbbi két évben az itteni visszaesés (3,9%) volt a legkisebb (4. ábra).

A fogyasztásban a kereskedelmi szervezetek részaránya meglehetősen eltérő, és az ezekben tapasztalt fogyasztásváltozás ugyanakkor elgondolkodtató.

A fogyasztói igények kielégítéséből a tradicionális kereskedelem még ma is 25%-ban részesedik. A hipermarketek 19%-ot, a szupermarketek 38%-ot, a diszkont áruházak 9%-ot értékesítenek. Az éttermi szolgáltatások részaránya 9%-ot tesz ki.

Érdekes folyamat követhető nyomon a kereskedelmi szervezetek esetében. A teljes fogyasztási mennyiség 1,4%-kal lett kevesebb 2016-ban, mint ami 2015-ben volt. Ezen belül a hipermarketek (-3,9%), a szupermarketek (-5,9%), és a tradicionális értékesítés (-2,7%) csökkent, ugyanakkor a diszkont áruházak (+35,6%) értékesítése jelentősen, míg

az éttermi szolgáltatásoké (+0,8%) kisebb arányban emelkedett.

A tej és a sajt

A juh- és kecsketejtermelés, valamint a sajtelőállítás ugyancsak nagy jelentőségű az olasz kiskérődző-ágazatban (2. táblázat).

Az eredetvédelemmel (PDO, PGI) ellátott sajtok mennyisége és aránya ebben az esetben is jelentős. Az ilyen termékek mennyisége 2015-ben 35.505 tonna volt, amely 20%-kal múlta felül a 2014-es adatot. E termékek értéke 326 millió €-t tett ki, ami 50%-kal haladta meg a 2014-es adatot (2016-ról ezek az adatok még nem elérhetők.) A növekedés intenzitása elgondolkodtató. Ennek alapján érthető, hogy az ország juh- és kecskeágazata valóban két lábon (hús és tej) áll, és a harmadik termék (gyapjú) a másik kettőhöz képest elenyésző jelentőségű.

Az Olaszországban termelt sajt meghatározó mennyisége az USA piacra jut, az ottani olasz származású fogyasztói közösség „hazai” ízekkel való ellátása céljából. Ennek megfelelően az US\$ és az € átváltási arányának változásai jelentős hatással vannak a két kiskérődző-ágazatra.

KUKOVICS SÁNDOR
JÁVOR BENCE

Trendek a fő juh- és kecskehús-importáló országokban

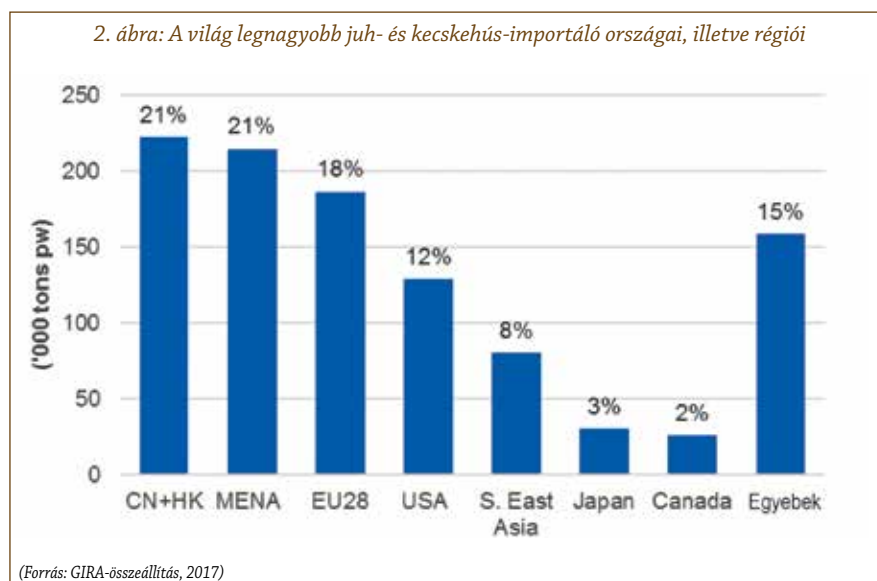
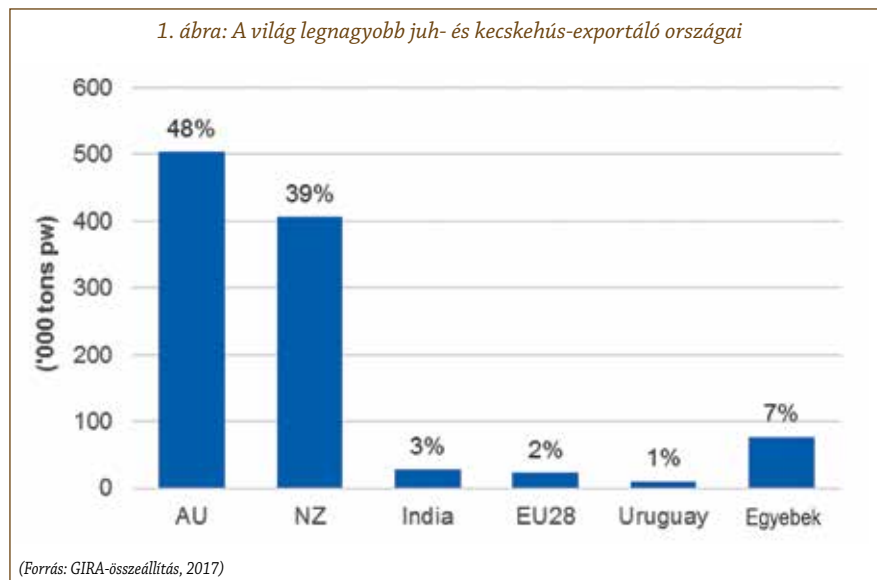
A francia GIRA (Consultancy & Research Prospective et Strategie) Intézet már többször elemezte a világ juh- és kecskehúsi piacának változásait. Legutóbbi munkájukban a fő juhhús- és kecskehús-importáló országok helyzetét elemezték (Kínára, Hongkongra, illetve a Közel-Keletre és Észak-Afrikára [a MENA-régióra] koncentráva), amit *Adrianne Egger*, a GIRA tudományos tanácsadója mutatott be az EU Juh- és Kecskéhúsi Előrejelző Munkabizottságának október 23-ai ülésén. Ennek főbb eredményeit ismertetjük az alábbiakban.

Az elemzés több okból is fontos a hazai kecske- és juhágazat számára. Egyrészt a kínai piac igénye befolyásolja a juh- és kecskehús EU-28-akba érkező mennyiségét, és ezzel a kereslet-kínálat arányát az EU belső piacán, ami módosíthatja a magyar bárányhús értékesítési árát. Másrészt a MENA-régió juhhús-kereslete növeli az EU-28-ak exportját, ami jobb lehetőséget jelent a magyar termékek értékesítésére nézve az EU-ban.

A juh- és kecskehúsexport és -import szempontjából meghatározó országok és régiók

Mint a legtöbb mezőgazdasági termék esetében, itt is meghatározó importáló és exportáló országokról és régiókról beszélhetünk. Az exportáló országokat tekintve, sorrendben Ausztrália és Új-Zéland a meghatározók. Ezek ketten adták a világkereskedelemlés 87%-át 2016-ban. A teljes sorrendet és annak megoszlását vizsgálva Ausztrália vezető szerepe vitathatatlan (48%), és Új-Zéland második helyét (39%) sem tudja senki veszélyeztetni. A harmadik India (3%), a negyedik helyen áll az EU-28 (2%), az ötödik Uruguay (1%), és az összes többi ország adja az export 7%-át (1. ábra).

Érdekes módon a világ legnagyobb importőrei között is ott van az EU-28, de távolról sem az első helyen. A 2016-os adatok alapján az első és a második helyen Kína-Hongkong osztozott, valamint Közel-Kelet és Észak-Afrika (Middle East and North Africa – MENA), együttesen 21–21%-kal. A harmadik, nem sokkal lemaradva, az EU-28 (18%), a negyedik az USA (12%), az ötödik Délkelet-Ázsia (8%),

a hatodik Japán (3%), a hetedik Kanada (2%), és az összes többi ország részesedése a világ juh- és kecskehúsimportjából mindössze 7%-ot tesz ki (2. ábra).

Kína-Hongkong juhhúsciklusa

A kínai import csak úgy értelmezhető, ha a Hongkongon keresztül szürkeimportként az országba érkező juhhúst és kecskehúst is belevesszük, mert valójában egyetlen nagy piacról van szó, amelyre közvetlenül és közvetve

is be lehet jutni áruval. Ennek a piacnak a fő ellátói Ausztrália és Új-Zéland, és ide igyekeznek egyre növekvő mennyiséget bejuttatni az EU-28 is, jellemzően Hongkongon keresztül – egyelőre. Előbbi esetében nemrég megkezdődött a vámfizetési kötelezettségének csökkentése, míg utóbbi gyakorlatilag már 2016 óta vámmentesen szállíthat juhhúst erre a hatalmas piacra.

Az elmúlt tíz év egy jelentős ciklust ölelt fel a kínai juhhús-előállításban és -felhasználásban.

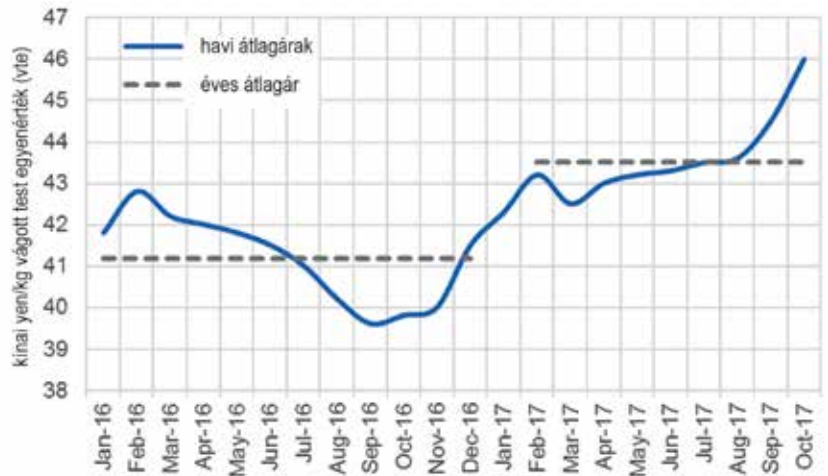
lásban. A javuló életkörülmények több bevételhez juttatták a lakosságot, és az ipar igénye is emelkedett az utóbbi évtizedekben. Megkezdődött az ágazat fejlesztése is, az import erőteljes növekedésével párhuzamosan.

2007–2010 a csökkenés időszaka volt. A kínai kormány korábban indított intenzív létszámnövelési programja a legelőterületeken (Belső-Mongóliában és egyéb körzetekben) 2 juh/hektár legelőterület állatsűrűséget célzott meg, a növekvő importra és a belső termelés növelésének lehetőségére hivatkozva. Ez annyira intenzívnek bizonyult, hogy 2007 és 2009 között visszaesett a juhszám és a termelés a hasznosítani célzott gyepterületek túlleltetésé miatt. Ez az időszak egybeesett a kasmirgyapjú iránti kereslet növekedésével, ami a kecskelétszámban ugyancsak növekedést okozott, ami tovább növelte a túlleltetés mértékét. Ezzel együtt a városi lakosság többletbevételeivel megugró kereslet kielégítése céljából robbanásszerűen nőtt az úgynevezett hot pot vendéglők száma, csakhogy ugye a belső termelés csökkent, ugyanis a gyepterületeken nem termelt meg a megnövekedett állatlétszám ellátásához szükséges táplálék.

2011–2014 az intenzív növekedés időszaka volt: az árak és a jövedelmek megugrottak a 2014-ig, ami egyszerre vonzóbbá tette a kifinomult beruházásokat, valamint növelte a farmerek optimizmusát. A virágzó piac mintegy importáradatot idézett elő, amit az ausztrál és az új-zélandi juhhúsexportőrök igyekeztek is minél nagyobb mértékben kihasználni. A magas árak szinte automatikusan sokféle csalság megjelenésévé jártak együtt.

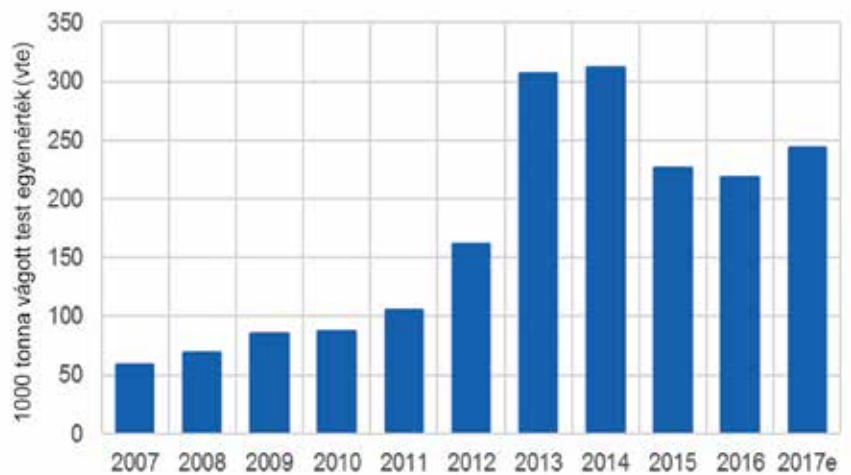

3. ábra: A teljes vágott testek kínai nagykereskedelmi ari, 2016–2017

(Forrás: GIRA-összeállítás, 2017)

4. ábra: A kínai juh- és kecskehúsimport alakulása, 2007–2017

(Forrás: GIRA-kalkuláció a TradeMap adati alapján, 2017)

2015–2016 ismét a csökkenés időszaka volt. A fogyasztási igény csökkent, mert a magas árak miatt a fogyasztók egyre nagyobb hányada mondott le a juhhús vásárlásáról és fogyasztásáról. Ennek következtében az árak 2015 második felében csökkenni kezdtek. Az igénycsökkenés az importot is visszafogta. A valutaleértékelés következtében – főleg az USA-dollár-viszonylatban – az import elkezdett egyre kevésbé vonzó lenni a belföldi kereskedők számára. Ezzel együtt nőtt a vágások száma, részben mert a nagy termelők az anyaállataik jelentős hányadát leselejtezték, részben mert a kis juhtartók nagy része felhagyott a termeléssel.

2016 második felében ismét növekedés kezdődött. A termelés visszaesésének üteme csökkent, az ellátottság mélyen az igények alá süllyedt. 2016 második felétől az árak ismét

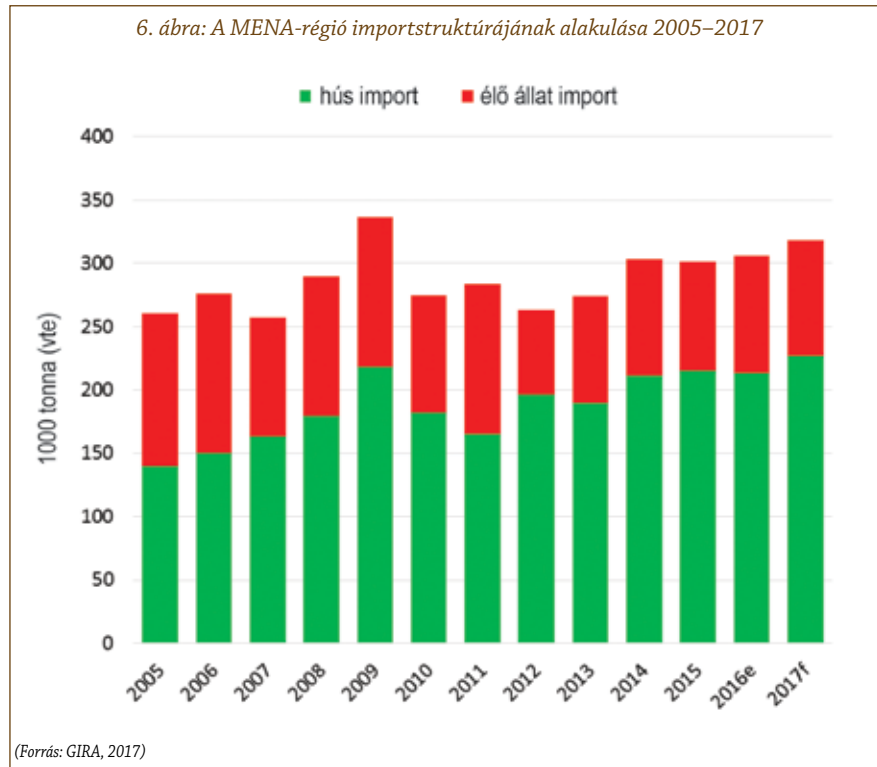
felfelé kapaszkodtak. A juhúspiac újra megnyílt az optimista kistermelők előtt, bár ez továbbra is azt jelenti, hogy nagy lehetősége van árak hullámszásának. Ezzel együtt az árak 15%-kal lettek magasabbak 2017 októberére, mint egy évvel korábban voltak (3. ábra). Az árak az utóbbi hetekben intenzíven emelkedni kezdtek.

A kínai piacot továbbra is nagy volatilitás jellemzi, ami nyomon követhető a 4. ábrán. Először 2012-ben volt nagyobb mértékű az addig folyamatos import emelkedés, és 2013-ban gyakorlatilag duplájára nőtt a behozatal, és 2014-ben kis mértékben tovább emelkedett. Ezt követően, 2015-be 80 ezer tonnával (27%) zuhant vissza az import, és érdemben (4%) csökkent tovább 2016-ban is. Az előzetes becslések alapján a 2017-es import meghaladja a 240 ezer tonna vte-szintet is, ami a piac élénkülését jelenti.

Nagy változást hozott, hogy a fő exportőr országoknak sikerült megállapodnia a beviteli vámok csökkentéséről, ami sokat csökkentett az addig Hongkongon keresztül lebonyolított szürkeimport jelentőségén. A kínai piacon az ausztrál és új-zélandi bevétel még mindig döntő hányadot képvisel, utóbbi 60, előbbi 34%-ot tesz ki az összes importon belül. Ezzel együtt az EU-s export egy kisebb része – főleg az Egyesült Királyságból – továbbra is e szürke zónán keresztül jut a kínai piacra, mert a közvetlen kínai juhúspiac még nem nyílt meg az EU számára.

A MENA-régió

A közel-keleti és az észak-afrikai országok jelentős regionális piacot jelentenek az exportőr országok számára, mert globális ösz-

szehasonlításban is nagymértékű importra szorul, tekintettel arra, hogy fogyasztásuk lényegesen meghaladja a termelésüket (5. ábra). A termelés és a fogyasztás közötti olló minimális mértékben tovább nyílt az utóbbi években, de több évre nézve is stabilnak mutatkozik ez a piac. A fogyasztás hűen követi a termelés trendjét.

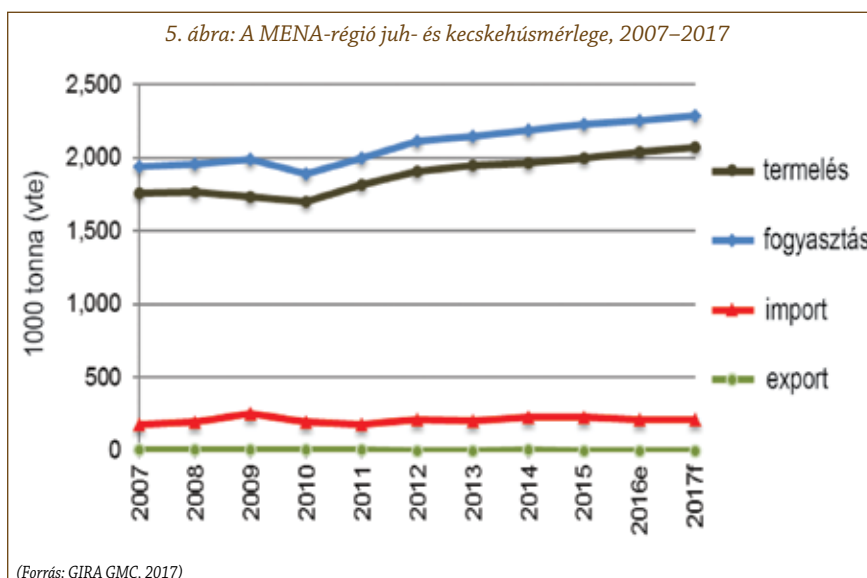
Az elérhető adatok korlátozott mennyisége megnehezíti a fogyasztás megbecsülését, de valószínűsíthetően eléri a 2,4 millió tonnát (2015-ben és 2016-ban). Az egy főre jutó fogyasztást mintegy 4,8 kg/évre becsüli a GIRA

a régió egészében. A MENA-régió lakosságát mintegy 500 millió főre becslik, akik juh- és kecskehússal való ellátása nagy lehetőséget jelent az EU-28 számára is.

A régió importja a fogyasztása 10%-át teszi ki. Az élőjuh- (és élőkecske-)import a fogyasztás mintegy 4%-át teszi ki, bár a pontos mennyiség évről évre jelentős hullámszást mutat. Ez a régió bonyolítja le a világ juh- és kecskehús-kereskedelmének 21%-át, ugyanakkor az élő vágójuhok kereskedelmének 94%-a is itt zajlik.

A MENA-régió importszerkezete az utóbbi bő évtizedben végig emelkedő trendet mutat, jellemezhető az egyes évek között jelentős volt a hullámszás (6. ábra), főleg az élőállat-bevitelben. Ez utóbbi 2005-ben 46%-ot tett ki, 2012-ben lett minimális az aránya (26%), és mintegy 31%-ra becsülték az arányát a 2016-os importban. 2012-ben azért csökkent a vizsgált évek minimumára az élőállat-bevitel, mert az új állatjóléti szabályozás eredményeként Ausztrália megszüntette az élő állatok szállítását egyes itteni piacokra.

Az élőállat-import újbóli emelkedése az EU-28-ak élőjuh-exportja térnyerésének következménye. Ezzel együtt, a megnövekedett élőállat-import a húsimport csökkenésével járt együtt a régióban. 2017-ben a szűkösebbé váló ellátás miatt a hús- és az élőállat-import ismét csökkenő irányba for-

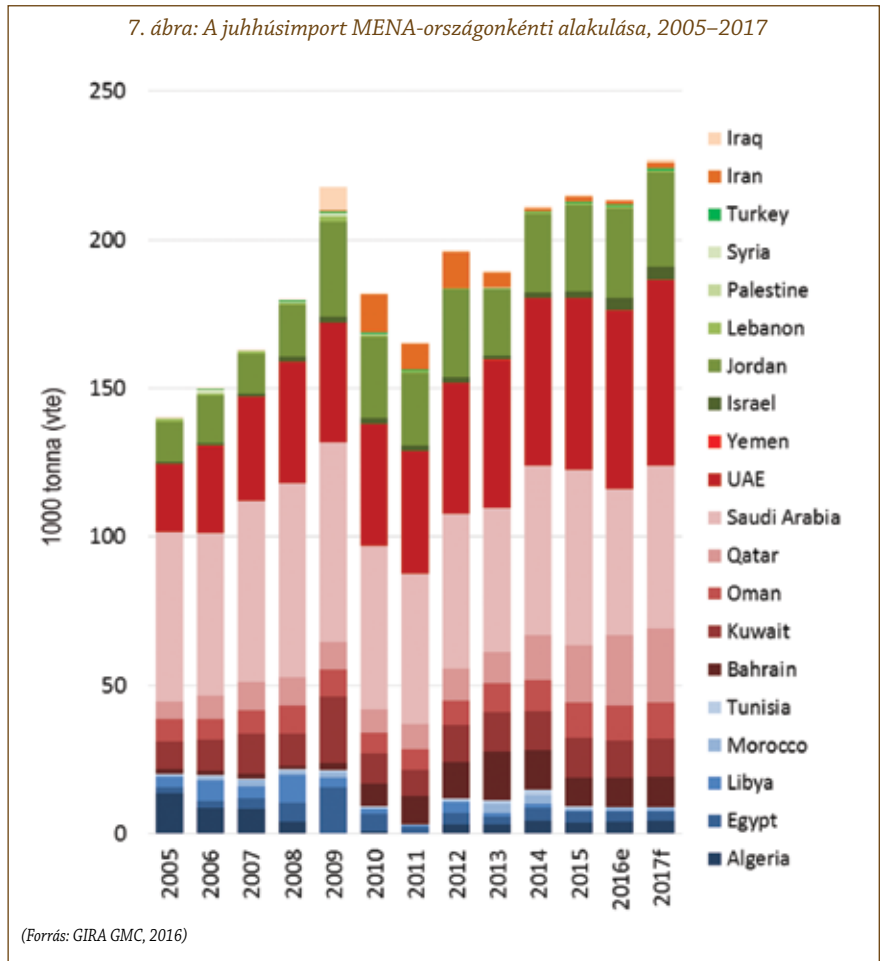

dulhat. A következő évekre a húsexport növekedését és az élőállat-bevitel zsugorodását valószínűsítik.

Az élő állatok régió kívülről való bevitel jelentős mértékben átalakult az utóbbi 12 évben. 2005 és 2011 között évenkénti hullámmal ugyan, de magas szintű volt. Ebben az időszakban az Arab-félsziget volt a legnagyobb importőr, azon belül is Szaúd-Arábia játszott a legfontosabb szerepet. A helyzet 2012-ben megváltozott, és az élőállat-bevitel legfontosabb régiója Észak-Afrika lett, azon belül is Líbia játssza a vezető szerepet az utóbbi években. Ezzel együtt továbbra is az Arab-félsziget és Jordánia az élőállat-szállítások fő célja. A teljes MENA élőállat-importjának 68%-a érkezett ide 2016-ban.

Az előrejelzések szerint az élőállat-import a 2013–2016 közötti szinten marad az élőállat-szállítást szabályozó ausztrál állatjóléti rendelet 2011 júliusi bevezetése miatt, aminek következtében 2012 óta nem szállítottak élő állatot Szaúd-Arábiába, élőállat-árjuknak más MENA-piacot kell találniuk.

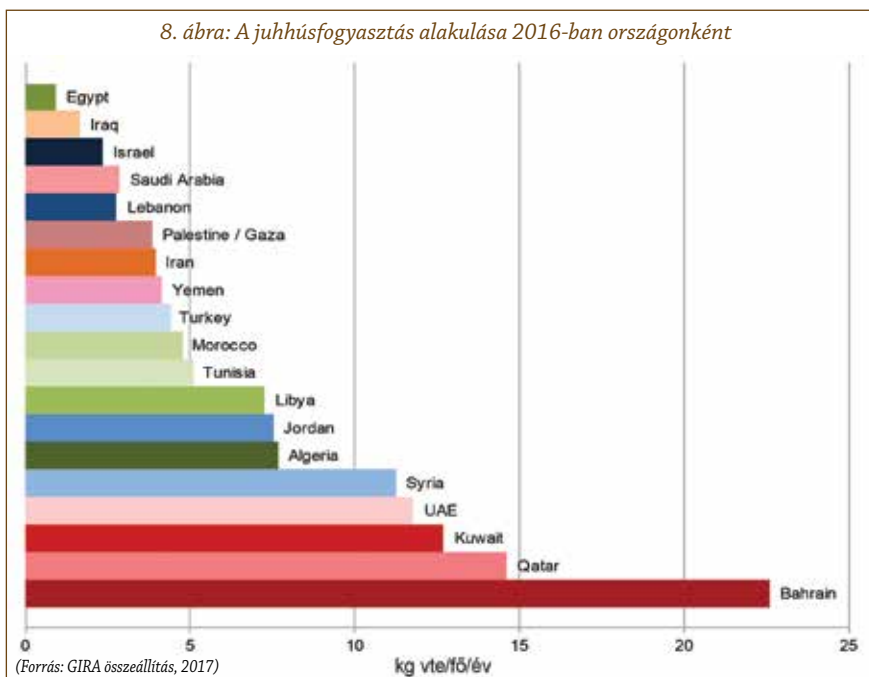
A régió kívülről érkező juhhús mennyisége folyamatosan növekedett az elmúlt 12 évben, jóllehet ebben az esetben is megfigyelhetők voltak eltérések az egyes évek között (7. ábra). Az átlagos éves növekedés elérte a 4%-ot a vizsgált években. Az ausztráliai állatjóléti szabályozás változása miatt a MENA-országokba irányuló export a vágott test dominanciája felé fordult, és az utóbbi években az ausztrál vágott-test-ex-

port mennyisége megduplázódott. Az importban Szaúd-Arábia és az Egyesült Arab Emírségek játszották a kulcsszerepet, a teljes MENA-juhhúsbevitel felét fogyasztották

el. Ehhez képest még 2016-ban az Arab-félsziget és Jordánia együttese a teljes juhhúsbevitel 93%-át tették ki. A 2017-re és az aztáni évekre vonatkozó előrejelzések szerint a juhhúsbevitel továbbra is emelkedni fog az importáló országok egyre inkább élénkülő kereslete miatt.

A régióban országonként meglehetősen eltérő az egy főre jutó éves juhhús fogyasztás. A 8. ábrán bemutatott összefoglalás szerint Egyiptomban fogyasztanak a legkevesebb, Bahreinben pedig a legtöbb juhhúst. A kettő közötti különbség mintegy tízszeres. Az Arab-félsziget országaiban volt a legnagyobb az egy főre jutó átlagfogyasztás (7,7 kg), ami a juhhús fogyasztás mostanáig tartó támogatásának is következménye. A fogyasztási adatok akár torznak is tekinthetők a fogyasztóknak adott támogatás miatt. Ugyanakkor Bahreinben, ahol a juhhús fogyasztás támogatása következtében a duplájára emelkedett a fogyasztás, 2015-ben megszüntették ezt támogatást, de 2016-ban ez alig látszott a juhhús fogyasztás változásában.

KUKOVICS SÁNDOR
JÁVOR BENCE